

N:o 66.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 11 maj 1896.
— — — — Andra Kammaren den 11 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående utredning rörande fiskeribefolkningens i Göteborgs och Bohus län nuvarande bostadsförhållanden.

(Sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande n:o 9.)

Till Konungen.

Uti en inom Riksdagen väckt motion har hemstälts, att Riksdagen ville dels besluta att i skrifvelse till Eders Kongl. Maj:t anhålla om utredning, huru på lämpligaste sätt fiskeribefolkningen i Göteborgs och Bohus län kunde beredas tillfälle till förvärfvande af eganderätt till de tomter, på hvilka densamma bostäder och andra för fiskets bedrifvande nödiga byggnader äro uppförda, och att Eders Kongl. Maj:t derefter täcktes till Riksdagen aflåta de förslag, hvartill den verkställda utredningen kunde föranleda; dels ock för vinnande af nämnda utredning, som lämpligen syntes kunna ske genom tillsättandet af en komité, ställa till Eders Kongl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag af 5,000 kronor.

Till stöd för sitt förslag hafva motionärerna, med förmälan att fiskarena i Göteborgs och Bohus län i allmänhet endast med ett tyst medgifvande af jordegarne nedslagit sina bopålar å för fisket lämpliga

strandplatser och följaktligen kunde af jordegarna tvingas att antingen erlægga en oskäligt hög tomtafgift eller nedrifva sina hus och afflytta, vidare anfört, bland annat, följande.

Äfven om i vissa fall skriftliga öfverenskommelser träffats med jordegarna om nyttjanderätt till tomterna, hade aftalen dock sällan juridiskt bindande form. Undantag härifrån erbjöde visserligen de till ett antal af 13 fiskelägen, som tillhörde den så kallade Kongl. och Hvitfeldska stipendii-inrättningen. Nämda institution, som egde icke mindre än 2 säterier om hvartdera tre mantal och omkring 130 hela hemman inom länet, hade å nämnda fiskelägen upplåtit icke mindre än omkring 1,250 tomtplatser på lifstid åt fiskare mot en tomtlega, som hvar tjugonde år fastställdes af Kongl. Maj:t. Någon eganderätt till den grund, hvarå husen vore uppförda, egde fiskarena dock icke i något af ofvan anmärkta fall. Husen stode följaktligen på ofri grund, hvaraf följde, att de juridiskt betraktades såsom lös egendom och icke kunde i fall af behof intecknas. En fiskare, som under storm förlorat sina fångstredskap, med hvilka han skulle försörja sig och de sina, vore endast af nämnda orsak mången gång beröfvad möjligheten att ånyo komma till ekonomiskt oberoende, och fölle måhända slutligen fattigvården till last.

Vidare hafva motionärerna påpekat, hurusom vid fiskelägenas bebyggande icke följdes någon ordnad byggnadsplan, hvarigenom till främjande af sundhet och förminskande af eldfara nödigt utrymme lemnades åt hvarje tomt, äfvensom framhållit, att de bohuslänska fiskarena utgjorde betydligt mera än en tredjedel af landets samtliga fiskare och befunne sig i stark tillväxt, samt att hafsfisket för hvarje år blifvit af allt större betydelse för vår handel och industri.

De lagstiftningsåtgärder, som motionärerna ansåge nödiga och nyttiga för åstadkommande af bättre vilkor för ifrågavarande fiskarebefolkning, skulle afse dels utvägar att åt densamma bereda möjlighet att förvärfva eganderätt till den grund, hvarpå husen äro uppförda, dels ock att bättre ordna fiskelägenas framtida bebyggande.

För beredande åt de bohuslänska fiskarena af eganderätt till de tomter, som de bebyggde, syntes — ytra motionärerna — endast två utvägar förefinnas, nämligen: frivillig öfverenskommelse med jordegarna eller statens expropriation af tomtplatserna för fiskarens räkning. Ehuru den förra utvägen med ömsesidig god vilja kunde anlitas, då tomtegarne vore enskilda jordegare eller skifteslag, som ofta hade fiskelägenas områden såsom samfälligheter, ansåge motionärerna, att expropriation vore den enda möjligheten att tillgripa i fråga om sådana fiske-

lägen, som läge å mark, tillhörig den Hvitfeldska stiftelsen, enär den sistnämnda knappast vore berättigad att afhända sig områden, som till densamma donerats.

Då af hvad till Riksdagens kännedom kommit obestridligt synes framgå, att menliga rubbningar lätt kunna föranledas i den bohuslänska fiskeribefolkningens fäderneärfda näringsfång, på grund af osäkerheten i dess bostadsförhållanden, hvilken osäkerhet jemväl i öfrigt för densamma medför afsevärda olägenheter, har det, med hänsyn till det bohuslänska fiskets stora betydelse, synts Riksdagen vara en statsmagternas uppmärksamhet väl värd angelägenhet att söka afhjelpa förevarande missförhållanden, så vidt detta utan att skada andra berättigade intressen kan låta sig göra. Riksdagen har emellertid icke varit i tillfälle att skaffa sig en tillräcklig kännedom om de faktiska förhållandena i förevarande hänseenden, och då en sådan kännedom är första villkoret för att ett förslag till frågans lösning skall kunna framställas, har Riksdagen icke heller ansett sig nu kunna förorda ett förslag af den omfattning, motionen angifver.

Men på det att icke samma hinder för frågans rätta bedömande allt jemt måtte förefinnas, har Riksdagen trott sig med anledning af motionen böra hos Eders Kongl. Maj:t anhålla om fullständig utredning angående den bohuslänska fiskeribefolkningens nuvarande bostadsförhållanden. Om en sådan utredning blefve för Riksdagen framlagd, skulle Riksdagen kunna vinna en säker insigt om arten och vidden af det förefintliga behovet samt äfven erhålla en tillförlitlig grundval för bedömandet af de förslag, som framställas till behovets lindrande eller afhjelpande.

För den händelse särskilda kostnader för en sådan utredning skulle visa sig erforderliga, lära dessa kunna på Eders Kongl. Maj:ts befallning af statskontoret förskottas, då förskotten sedermera kunna af Riksdagen ersättas. Beviljandet af anslag för ändamålet synes därför nu icke vara nödvändigt.

På grund af hvad sålunda anförts får Riksdagen härigenom anhålla, det täcktes Eders Kongl. Maj:t låta verkställa och till Riksdagens kännedom meddela utredning angående fiskeribefolkningens i Göteborgs och Bohus län nuvarande bostadsförhållanden.

Med undersåtlig vördnad.

Stockholm den 11 maj 1896.